

Research Paper

The Role of Sports Diplomacy in Promoting International Interactions (Grounded Theory)**Seyyedeh Shima Mousavi Gargari¹, Noushin Benar², Shahram Shafiei³**

1. Ph.D. Candidate in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran

2. Associate Professor in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran (Corresponding Author)

3. Assistant Professor in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran

Received: 2020/01/04**Accepted: 2020/02/27**

Abstract

The aim of this study was to provide a framework for analyzing the role of sports diplomacy in promoting international interactions. The research method is qualitative with systematic analysis approach. The statistical population included current and former managers of the National Olympic Committee, Sport Federations, Youth and Sport Offices, Professors of Political Science and International Relations, Professors of Sport Management. Purposive non-probability sampling and snowball technique were used to select the study's participants (n = 16). Research tools included systematic library study and the exploratory interview structure. The validity of tools using qualitative narrative methods was evaluated at a desirable level (Content validity, Kappa coefficient). Open, axial, and selective coding methods were used to analyze the findings. Presented analytical framework included six main perspectives of causal conditions, axial phenomena, contextual conditions, interventionist conditions, strategies and outcomes. Finally, the link between these categories was determined by paradigm model of research and final theory was formed. Therefore, according to the findings of study, it can be stated that in today's world, sports diplomacy is one of the important tools that governments use to achieve their goals. Regarding the state of sports diplomacy in Iran, although there is a growing trend, there is still the lack of a systematic process. Therefore, the governing bodies of sport in our country need to make a strategy to develop sports diplomacy and improve peaceful relations with other countries at the regional, continental and global level and consequently promote international interactions.

Keyword: Sports Diplomacy, Sport, Promotion, International Interactions.

1. Email: shima_mousavi67@yahoo.com

2. Email: noshin.benar@yahoo.com

3. Email: shafieeshahram@gmail.com

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International Public Licen

Extended Abstract

Background and Purpose

Sport is one of the essential requirements of today's social life and one of the most important areas that governments have always been keen to use it to achieve their goals (1). Nowadays, countries pay great attention to achieve prosperity in sports in international arenas, because they can influence global public opinion and create cultural, political and economical relations among countries around the world (2). Therefore, given Iran's current position in the world, the success of Iranian sport teams in World Championships and Olympic Games, as well as gaining international sport seats, country's sports elites can promote the growth and development of sports diplomacy and subsequently international interactions of Iran. Therefore, the purpose of this study is to identify some of the important aspects that contribute to the development of sports diplomacy, and investigate its effects on the highest level of interactions, namely international relations.

Materials and Methods

The research method is qualitative with systematic analysis approach. The statistical population included present and former managers of the National Olympic Committee, Sport Federations, Youth and Sport Offices, professors of Political Science and International Relations, professors of Sport Management and the Information community. Purposive non-probability sampling and snowball technique were used to select the study's participants ($n = 16$). To gather data, in-depth and open-ended interviews with experts for 35 to 75 minutes have been performed, which continued until theoretical saturation. Research tools included systematic library study and the exploratory interview structure. The validity of tools using qualitative narrative methods was evaluated at a desirable level (Content validity, Kappa coefficient). In this study, due to the clarity of coding steps and methods, a systematic approach was used and open (348 codes), axial (99 codes) and selective (20 codes) codings were used to analyze the data. During the interview, series of basic themes were collected during the open coding process and the categories were extracted from them. At the phase of coding paradigm, connection among categories were determined under the heading of causal conditions, axial phenomenon that is sports diplomacy, contextual and interventionist conditions, strategies and outcomes. Later, during the selective coding phase, all components of the coding paradigm were described and presented.

Findings

By performing open and axial coding steps, the researcher achieved the category of sports diplomacy as the axial category. The other categories were organized around the axial category, and a paradigm model was obtained. According to the Strauss and Corbin process approach, in selective coding, the results of the previous steps were used, the main category was selected, and systematically linked to the other categories. Creating or improving the desired image was identified as the dimension of sports diplomacy or axial phenomenon. In this model, factors were considered as causal conditions that had a causal effect on axial phenomenon. The causal conditions affecting sports diplomacy included public participation and institutional support. Contextual conditions are the underlying factors that need to be provided to succeed in this process. Contextual conditions of this model consisted of technology and international factors. Interventionist factors are general characteristics that influence strategies. In this study, social, economic, political and legal factors were identified as interventionist factors. Strategies are actions and activities that can be means of implementing the model of sports diplomacy. These activities are action-oriented and help to execute processes. Strategies needed to implement the sports diplomacy model included structural and hardware strategic capabilities and strategic software capabilities. Finally, the expected results and consequences of implementing the model of sports diplomacy were considered. These outcomes can be derived from the implementation of the processes, actions and strategies of implementing the model of sports diplomacy. These outcomes consisted of peace and friendship, national unity, increased international relations, improved international prestige, upgrading political status, development of cultural interactions, development of power, economic development, avoiding of sanctions, isolations and negative aspects.

Conclusion

Finally, the outcomes of analysis sports diplomacy reveal important issues in international relations, from peace and friendship among governments and nations to national unity and identity, to the comprehensive development of the country and even the negative aspect. In today's world, sports diplomacy is one of the important tools that governments use to achieve their goals. Although sport cannot act as a miracle in inter-state relations. Ultimately, it is up to the statesmen to decide on the process of inter-state interaction. However, history has repeatedly proven that sport has restored diplomatic relations between countries and it is an important and effective tool in this sense. Regarding the state of sports diplomacy in Iran, although there is a growing trend, there is still the lack of a systematic

process. Therefore, the governing bodies of sport in our country need to make a strategy to develop sports diplomacy and improve peaceful relations with other countries at the regional, continental and global level, and consequently promote international interactions.

References

1. Eltiami Nia, R., & Mohammadi Azizabadi, M. (2016). The subordinate and accelerating role of sport in providing conditions for peace among governments. *International Political Research Quarterly*, Islamic Azad University, Shahreza Branch, 22, 149-179. (in persian).
2. Moradi, Salar. Khaledian, Mohammad. Mostafaie, Fardin (2015). The Role of Sport in Developing Intercultural and Social Communication. *The Role of Exercise in Developing Interpersonal and Social Communication*. 4(6), 55-60. (in Persian).
3. Theiner, P. (2017). Faster, higher, stronger? The political effects of sports mega-events. Paper presented at ISA Annual Conference, Baltimore.

نقش دیپلماسی ورزشی در ارتقای تعاملات بین‌المللی (نظریه داده‌بنیاد)

سیده شیما موسوی گرگری^۱، نوشین بنار^۲، شهرام شفیعی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۲. استادیار مدیریت ورزشی دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول)

۳. استادیار مدیریت ورزشی دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۲/۰۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۱۴

چکیده

هدف این پژوهش، ارائه چهارچوبی برای تحلیل نقش دیپلماسی ورزشی در ارتقای تعاملات بین‌المللی بود. روش پژوهش از نوع کیفی با رویکرد تحلیل سیستماتیک بود. جامعه آماری پژوهش، مدیران کنونی و سابق کمیته ملی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی و ادارات ورزش و جوانان، اساتید علوم سیاسی و روابط بین‌الملل و اساتید مدیریت ورزشی و جامعه اطلاعاتی بودند. از روش نمونه‌گیری غیراحتمالی هدفمند نظری و تکنیک گلوله‌برفی برای انتخاب شرکت‌کنندگان در پژوهش استفاده شد (۱۶ نفر). ابزارهای پژوهش، مطالعه کتابخانه-ای نظام‌مند و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود. روایی ابزار با استفاده از روش‌های روایی‌سنجی کیفی مطلوب ارزیابی شد (روایی محتوایی، ضریب کاپا). از روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی برای تحلیل یافته‌ها استفاده شد. چهارچوب تحلیلی ارائه‌شده شامل شش منظر اصلی شرایط علی، پدیده محوری، شرایط زمینه-ای، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها بود. پیوند بین این مقوله‌ها در قالب مدل پارادایمی پژوهش تعیین شد و نظریه نهایی شکل گرفت؛ از این رو، با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که دیپلماسی ورزشی در جهان امروز از جمله ابزارهای مهمی است که دولت‌ها برای رسیدن به اهداف خود از آن بهره‌برداری می‌کنند. درباره وضعیت دیپلماسی ورزشی کشور، تاحدودی شاهد روند روبه‌رشدی هستیم، ولی همچنان با فقدان فرایندی نظام‌مند و سازمان‌یافته مواجه هستیم؛ بنابراین سازمان‌های متولی ورزش کشور نیازمند اتخاذ تدابیر لازم هستند تا از طریق توسعه دیپلماسی ورزشی، بهبود روابط صلح‌آمیز با کشورهای دیگر در سطوح منطقه، قاره و جهان حاصل شده و این امر باعث ارتقای تعاملات بین‌المللی شود.

واژگان کلیدی: دیپلماسی ورزشی، ورزش، ارتقا، تعاملات بین‌المللی.

1. Email: shima_mousavi67@yahoo.com

2. Email: noshin.benar@yahoo.com

3. Email: shafieeshahram@gmail.com

مقدمه

ورزش، یکی از ملزومات اساسی زندگی اجتماعی امروز و از عرصه‌های بسیار مهمی است که حکومت‌ها، افراد و سازمان‌های بین‌المللی با آگاهی کامل از ابعاد سیاسی و اجتماعی آن، همواره تمایل داشته‌اند تا از آن برای دستیابی به اهداف مدنظر خود بهره‌برداری کنند (التیامی‌نیا و محمدی، ۲۰۱۶، ۱۵۰)؛ به عبارت دیگر، موفقیت در میدان‌های بین‌المللی ورزشی به دلیل ایجاد حس غرور ملی، ظرفیت سوددهی اقتصادی از طریق میزبانی رویدادهای مختلف و همچنین کاربرد دیپلماتیک آن ارزشمند است (گرین و هولیان^۱، ۲۰۰۸، ۳۷۳)؛ از این رو بسیاری از کشورها در تلاش‌اند تا با برنامه‌ریزی، ورزشکارانی را آماده کرده و روانه مسابقات کنند که موفقیت آن‌ها را در رویدادهای بزرگ تضمین کند (شعبانی‌بهار، عرفانی، گودرزی و منصف، ۲۰۱۵، ۱۱۸). در واقع، از انگیزه‌های دولت‌ها برای حمایت از ورزش و به‌نوعی دخالت و راهبری آن را باید در این موضوع دید که موفقیت یک کشور در عرصه ورزشی می‌تواند برای آن کشور در عرصه بین‌المللی نیز اعتبار و حیثیت ایجاد کند (زرگر، ۲۰۱۶، ۱۱)؛ هولیهان^۲، ۲۰۰۷، ۳۸)؛ به طوری که حضور ورزشکاران کشورهای مختلف در میدان‌های ورزشی، اظهارنظر دربارهٔ باخت‌ها و بردها در مسابقات در سطوح بین‌المللی و تلاش برای کسب میزبانی مسابقات مهم جهانی و بین‌المللی، نشانه‌های بارز این اهمیت است (خداداد و کریم‌نیا، ۲۰۱۷، ۴۹)؛ بنابراین با افزایش چشمگیر نقش ورزش، پیشرفت در زمینه ورزش به یکی از اولویت‌های راهبردی برنامه‌ریزان در کشورهای مختلف دنیا تبدیل شده است (سجادی، محمودی، ساعتچی و حاجی-آخوندزاده، ۲۰۱۲، ۲۳۲). توجه روزافزون کشورها به درخشش ورزشی در سطح بین‌المللی و حضور قدرتمند ورزشکاران کشورها در رقابت‌های بین‌المللی و قاره‌ای و کسب مدال‌های قهرمانی در بین کشورهای مختلف جهان، بر افکار عمومی جهانی و صحنه سیاست بین‌المللی تأثیرگذار است و می‌تواند بسترساز ایجاد ارتباطات و روابط بین فرهنگی، سیاسی و اقتصادی بین کشورهای جهان باشند (مرادی، خالدیان و مصطفایی، ۲۰۱۵، ۵۹). نقش ورزش در روابط بین‌الملل و توسعه ملی نشان‌دهنده معنا و اهمیت سیاسی ورزش در بسیاری از جوامع است. رویدادهای بزرگ ورزشی از جمله المپیک و جام جهانی فوتبال می‌توانند در جلب توجه میلیون‌ها انسان در سراسر جهان موفق باشند (گریکس^۳، ۲۰۱۳، ۱۹)؛ به طوری که شمارش مدال‌های طلا در المپیک‌ها دقیقاً به این علت مهم است که این

-
1. Green & Hollian
 2. Hollihan
 3. Grix

شمارش به سنجش مشروعیت سیاسی و مدرنیزاسیون کشورها مربوط می‌شود (رونی^۱، ۲۰۱۲، ۱۶). به‌منظور مفهوم‌سازی و چهارچوب‌بندی دیپلماسی ورزشی در نظام جمهوری اسلامی ایران، در ابتدا به مفهوم دیپلماسی^۲، دیپلماسی عمومی^۳ و درنهایت دیپلماسی ورزشی^۴ می‌پردازیم. اگر دیپلماسی سنتی «فن مدیریت تعامل با جهان خارج» توسط دولت‌ها، در نظر گرفته شود (ابوالحسن شیرازی، ۲۰۱۸، ۱۱)، پس دولت‌ها ابزارها و سازوکارهای متعددی را برای اعمال این مدیریت می‌توانند به کار بگیرند.

با توجه به گسترش جهانی‌شدن، ابزارهای دولت‌ها نیز برای پیشبرد اهداف و منافع بین‌المللی‌شان در طول زمان تغییر کرده است. درواقع، یکی از مهم‌ترین مسائل مدیریت یک کشور، به‌کارگیری ابزار و ظرفیت‌های موجود برای تأثیر بر افکار عمومی و دولت‌های کشورهای دیگر است (اژدری، فرهنگی، صالحی امیری و سلطانی فر، ۲۰۱۸، ۶۸)؛ براین‌اساس، دیپلماسی نیز متحول شده و شکل تازه‌ای یافته است (امینی و انعامی، ۲۰۱۳، ۳۹۴). به‌علاوه، یکی از موضوعاتی که دربارهٔ ورزش بین‌المللی مطرح است، استفاده از آن به‌منظور کاربرد قدرت نرم^۵ است. قدرت نرم مبتنی بر ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی کشورهاست و بیشتر افکار عمومی کشورهای دیگر را هدف قرار داده است (نای^۶، ۲۰۱۱). همچنین از طریق دیپلماسی در شکل‌های مختلف آن دنبال می‌شود. کارکردهای بین‌المللی ورزش به‌منزلهٔ یک قدرت نرم آن را به ابزار سیاست خارجی و دیپلماسی عمومی تبدیل کرده است (صباغیان، ۲۰۱۵، ۱۳۴). «دیپلماسی عمومی» تعبیری است که به‌دلیل جهانی‌شدن وضعیت قدرت به وجود آمده است (قربانی، ۲۰۱۳، ۱۸). درواقع، برای ایجاد فضایی در افکار عمومی کشور یا کشورهای هدف استفاده می‌شود. با توجه به این تعاریف، ورزش و رویدادهای بین‌المللی ورزشی، یکی از عرصه‌های تحقق این دیپلماسی تلقی می‌شود. دیپلماسی ورزشی زیر چتر دیپلماسی عمومی قرار می‌گیرد و یکی از آن ابزارهایی است که در اختیار دولت‌ها قرار دارد. در دیپلماسی ورزشی از افراد و رویدادهای ورزشی برای مشارکت‌دادن، آگاه‌کردن و خلق تصویری مطلوب در میان مردم و سازمان‌های خارجی و شکل‌دادن به ادراکات آن‌ها استفاده می‌شود؛ به شکلی که به تسهیل انتقال اهداف سیاست خارجی دولت منجر شود (شعبانی‌مقدم و فراهانی، ۲۰۱۶، ۵۸).

1. Rooney
2. Diplomacy
3. Public Diplomacy
4. Sports Diplomacy
5. Soft Power
6. Nai

دیپلماسی پینگ‌پنگ^۱ از نمونه‌های معروف استفاده سیاسی از ورزش است که به موضوع آمریکا^۲ و جمهوری خلق چین^۳ در دهه ۱۹۷۰ مربوط می‌شود (کوبییرکی^۴، ۲۰۱۶، ۳۰۵) که در نهایت به بهبود روابط بین این دو کشور و ملاقات سران این کشورها منجر شد (ملکووتیان، ۲۰۰۹، ۳۰۷)؛ البته همان‌طور که تاریخ هم نشان داده است، همیشه این‌گونه نیست که ورزش باعث ایجاد صلح بین جوامع شود. رویدادهایی نیز وجود داشته است که استفاده از ورزش برای اهداف سیاسی نتایج منفی به همراه داشته است. یکی از مهم‌ترین حوادث ناگواری که در عرصه ورزش روی داده است و شاید نظیر آن به این شدت دیگر تکرار نشود، مسابقه فوتبال بین دو کشور هندوراس^۵ و السالوادور^۶ بود که به جنگ فوتبال^۷ نیز معروف شد (مانت^۸، ۲۰۱۵، ۳۹). تحریم برخی مسابقات ورزشی یا مسابقه‌ندادن با ورزشکاران کشورهای دیگر از جمله این رویدادهاست. گاهی نیز افراد از میدان‌های بین‌المللی ورزشی برای بیان اعتراض به نبود آزادی اجتماعی و حقوق برابر اقلیت‌ها در یک کشور و نیز آگاهی‌بخشی درباره افراد و مردم به حاشیه رانده‌شده در کشورها استفاده می‌کنند (محمدی، ۲۰۱۸، ۱۲۱)؛ به‌این ترتیب، دولت‌ها هم از دیپلماسی ورزشی برای فشارآوردن بر دیگر کشورها استفاده می‌کنند و هم از آن برای بهبود روابط و تقویت دوستی‌ها، حل مسائل و مشکلات سیاسی و درکل دستیابی به صلح و حفظ آن سود می‌برند (زرگر، ۲۰۱۶، ۲۲)؛ چراکه ورزش محیطی آماده و مناسب و عامل تلطیف‌کننده کشمکش‌ها و مدخلی طبیعی برای ملاقات‌های بین‌المللی به شمار می‌آید.

برای بررسی بیشتر مسئله پژوهش به مرور پژوهش‌های انجام‌شده در داخل کشور و خارج از آن، پرداخته می‌شود. پارکز^۹ (۲۰۱۷) در مقاله خود با عنوان «ارتقای قدرت از طریق ورزش توسط دولت‌ها و انجمن‌های اروپای شرقی» نتیجه‌گیری کرد که با توجه به شیوه‌هایی که بازیگران مختلف، گروه‌ها، مؤسسات و دولت‌های اروپای شرقی تلاش کرده‌اند از ورزش استفاده کنند تا قدرت خود را به‌طور درونی و بیرونی ارتقا دهند، موضوع قدرت و ورزش فرصت‌های بسیاری را برای بررسی پویایی قدرت در تاریخ فراهم می‌کند. کوبییرکی (۲۰۱۷) پژوهشی با عنوان «عملکرد و شکل‌دهی ورزشی تصویر

1. Ping-Pong Diplomacy
2. USA
3. Republic of China
4. Kobierecki
5. Honduras
6. El Salvador
7. Football War
8. Munt
9. Parks

بین‌المللی چین: در رابطه با بازی‌های المپیک پکن ۲۰۰۸» انجام داد. وی نتیجه گرفت که در المپیک پکن ۲۰۰۸ کاملاً واضح بود که جدول مدال‌های المپیک وسیله‌ای برای تقویت این پیام به مردم چین و کل دنیا بود که چین ابرقدرت است؛ بنابراین دولت چین عملکرد ورزشی را ابزاری مهم برای تقویت تصویر بین‌المللی خود می‌داند. کوبییرکی و استروژک^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «ورزش به‌عنوان یک برند ملی: مطالعه کمی» به این نتیجه رسیدند که روش‌ها و سیاست‌های مختلف وجود دارد که کشورها برای شکل‌دادن به چهره بین‌المللی خود از ورزش استفاده می‌کنند؛ همچنان که انگلیس و ژاپن با میزبانی المپیک یکی از این مهم‌ترین روش‌ها را به کار بردند. دابینسکی^۲ (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان «از قدرت نرم تا دیپلماسی ورزشی: بحث نظری و مفهومی» انجام داد. هدف وی بحث درباره ارتباطات نظری و مفهومی بین ورزش، قدرت نرم و دیپلماسی عمومی، به‌ویژه در زمینه تلاش برای بهبود وجهه کشورها برای دستیابی به اهداف سیاست خارجی بود. او به این نتیجه رسید که کشورها برای به‌حداکثر رساندن پتانسیل خود در سیستم بین‌المللی تلاش می‌کنند. اوزساری، فیشکچی‌اگلو، چاری‌چتین و تمل^۳ (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان «دیپلماسی ورزشی به‌عنوان عنصر دیپلماسی عمومی» انجام دادند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که مفهوم ورزش و دیپلماسی با پروژه‌های مختلف پر می‌شود. ورزش به‌عنوان فعالیت دیپلماسی قدرتی نرم و منطقی است و ملت‌ها فعالیت‌های دیپلماسی ورزشی را از طریق سازمان‌های ورزشی بین‌المللی، برندهای ملی، رسانه‌ها و فناوری‌ها، سفیران ورزشی و لابیگری برای نشان‌دادن برتری خود در دنیای ورزش در جهت گسترش فرهنگ ملی خود و بهبود اقتصادی استفاده می‌کنند. تینر^۴ (۲۰۱۸) در پژوهش خود با عنوان «سریع‌تر، بالاتر، قوی‌تر؟ تأثیرات سیاسی رویدادهای بزرگ ورزشی» تأثیرات رویدادهای ورزشی بزرگ را در کشور میزبان بررسی کرد. وی استدلال کرد که بررسی اثرات سیاسی احتمالی رویدادهای ورزشی کاری بیهوده نیست، اما هر رویدادی کمترین تأثیر را در جامعه میزبان خواهد داشت، ولی پژوهش او نشان داد، تأثیر آن‌ها در سطوح گسترده جامعه ناچیز است؛ البته کمترین پیامد آن می‌تواند ایجاد سرگرمی و تفریح در سطح جامعه باشد.

در پژوهش‌های اندک انجام‌شده در ایران می‌توان به پژوهش مرادی، خالدیان و مصطفایی (۲۰۱۵) با عنوان «نقش ورزش در توسعه ارتباطات میان‌فرهنگی و اجتماعی» اشاره کرد. آن‌ها به این نتیجه

1. Strožek
2. Dubinsky
3. Ozsari, Fiskekchioglu, Charichetin & Temel
4. Theiner

رسیدند که ورزش و مسابقات ورزشی نقش مهمی در شناخت مشارکت و تشریک مساعی بین افراد، مسئولیت‌پذیری و بروز استعداد‌های اجتماعی، تحکیم ارتباطات اجتماعی، تقویت همبستگی و مشارکت اجتماعی، ارتقای سلامت روانی و جسمی، پرورش اخلاق انسانی و اجتماعی، تقویت و ارتقای سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و انسانی، گسترش روابط بین‌الملل و ارتباطات میان‌فرهنگی، تقویت تفاهم و توسعه صلح و غیره دارد. شریعتی و گودرزی (۲۰۱۷) پژوهشی با عنوان «مدل‌سازی ساختاری^۱ مؤلفه‌های دیپلماسی ورزش در توسعه روابط بین‌الملل جمهوری اسلامی ایران» انجام دادند. آن‌ها مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده دیپلماسی ورزش (برندینگ و پرستیژ بین‌المللی، توسعه فرهنگی، توسعه سیاسی، توسعه اقتصادی، مبارزه با انزوا و تحریم، برون‌رفت از بعد تاریک، صلح و دوستی، وحدت و همگرایی ملی، تعاملات رسانه‌ای و توسعه قدرت هوشمندانه) را شناسایی کردند. محمدی (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان «جایگاه ورزش در سیاست داخلی و بین‌المللی برای ایجاد صلح و دوستی» انجام داد. یافته‌ها نشان داد، ورزش می‌تواند نقش‌های مهم و راهبردی در روابط ملت‌ها و دولت‌ها در سطوح مختلف داشته باشد. راسخ و جوادی‌پور (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان «نقش ورزش و توسعه دیپلماسی ورزشی در پیشبرد سیاست‌های فرهنگی-اجتماعی و روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران» انجام دادند. آن‌ها چالش‌ها و ضعف‌های مختلف شامل نبود خط‌مشی‌های روشن و شفاف، فقدان آگاهی و دانش لازم در این زمینه و نبود شناخت از ظرفیت‌های بالقوه دیپلماسی فرهنگی-ورزشی را بیان کردند. کشاورز، فراهانی و بهرامی‌پور (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان «تحلیل عوامل مؤثر بر کسب کرسی-های بین‌المللی ورزش توسط نمایندگان ایران» انجام دادند. نتایج نشان داد، به ترتیب اولویت، شش عامل اجتماعی و فرهنگی، مدیریتی، ارتباطی، اقتصادی، حرفه‌ای و شغلی، و سیاسی به‌عنوان مؤلفه-های مؤثر در کسب کرسی‌های بین‌المللی ورزشی نقش دارند. درنهایت، شریعتی (۲۰۱۹) در مقاله‌ای با عنوان «مطالعه تطبیقی دیپلماسی ورزش در توسعه روابط خارجی ایران و کشورهای منتخب» بحث می‌کند که کشورهای توسعه‌یافته و کشورهای با اقتصاد نوظهور، با ارائه برنامه‌ای جامع و در قالب استفاده از ورزشکاران، مربیان، داوران و حتی شرکت‌های ورزشی به‌دنبال تحقق اهداف کلان سیاسی خود در بستر ورزش هستند؛ حال آنکه تصمیم‌گیران سیاسی ایران به ورزش به‌عنوان پدیده‌ای تفریحی می‌نگرند و از ظرفیت ورزش ایران در عرصه بین‌الملل، آنگونه که باید استفاده نمی‌کنند. مرور پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که کشورهای در حال توسعه به‌واسطه تحولات جهانی با مسائلی همچون ضعف برنامه‌ریزی راهبردی منسجم، ضعف ارتباطات و فقدان فرایندی منظم برای ارتقای

1. Structural equation modeling

روابط بین‌الملل مواجه‌اند و این موضوع موجب محدودیت‌هایی در رشد و ارتقای جایگاه آن‌ها از طریق ورزش می‌شود؛ از این رو صنعت و سیستم ورزش کشور نیازمند اتخاذ تدابیری برای مواجهه با این مشکلات و محدودیت‌ها است. سازمان‌های متولی ورزش کشور می‌توانند با برنامه‌ریزی‌های استراتژیک و منسجم و متعاقب آن موفقیت‌های ورزشی، موجب درخشش کشور در سطح جهان و بهبود وجهه بین‌المللی از طریق ورزش شوند و از طریق دیپلماسی ورزشی می‌توانند موجب توسعه صلح و ارتقای روابط کشور در سطوح منطقه، قاره و جهان شوند. در حال حاضر، تعامل سازنده با جهان یکی از اهداف اساسی کشور محسوب می‌شود؛ بر این اساس، با توجه به موقعیت کنونی ایران در عرصه جهانی و درخشش تیم‌های ورزشی در عرصه‌های جهانی و المپیک و همچنین کسب کرسی‌های بین‌المللی ورزشی، نخبگان ورزش کشور می‌توانند به ارتقای جایگاه ایران در ساختار جهانی کمک کنند و باعث رشد و توسعه دیپلماسی ورزشی شوند. به علاوه، در این زمینه تاکنون پژوهشی جامع در کشور انجام نشده است و فقدان الگو و چهارچوب جامع احساس می‌شود؛ بنابراین ضرورت دارد مطالعه‌ای کیفی با رویکرد اکتشافی در این باره انجام شود. بنا بر همین اهمیت، در این پژوهش تلاش می‌شود برخی از ابعاد مهمی که باعث توسعه دیپلماسی ورزشی می‌شوند، شناسایی شود و آثار و تبعات آن بر کلان‌ترین سطح تعاملات یعنی روابط بین‌المللی، تجزیه و تحلیل، مفهوم‌سازی و چهارچوب‌بندی شود.

روش پژوهش

پژوهش حاضر کیفی بود و جامعه پژوهش، مدیران کنونی و گذشته کمیته ملی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی و ادارات ورزش و جوانان، اساتید علوم سیاسی و روابط بین‌الملل و اساتید مدیریت ورزشی بودند. از روش نمونه‌گیری غیراحتمالی هدفمند نظری و تکنیک گلوله‌برفی برای انتخاب شرکت‌کنندگان در مطالعه استفاده شد. نمونه پژوهش ۱۶ نفر بودند. از مصاحبه عمیق و باز به مدت ۳۵ تا ۷۵ دقیقه با خبرگان برای گردآوری داده‌ها استفاده شد که تا حد اشباع نظری^۱ ادامه یافت. این حالت در مصاحبه پانزدهم صورت گرفت و پژوهشگر برای اطمینان یک مصاحبه دیگر نیز انجام داد. محتوای هر مصاحبه نوشته شد و بعد از کدگذاری اولیه، مفاهیم اولیه استخراج شد. پس از اتمام مصاحبه‌ها، به مطالعه عمیق‌تر مبانی نظری و پژوهش‌های پیشین اقدام شد تا از ترکیب مفاهیم گذشته، تجربیات پژوهشگر و نظرهای صاحب‌نظران به تحلیل داده‌ها و در نهایت شناسایی مؤلفه‌های ثانویه و تم‌های اصلی اقدام شود. در نظریه داده‌بنیاد سه رویکرد سیستماتیک، نوحاسته و سازنده‌گرا وجود دارد که در

1. Theoretical Satuation

این پژوهش به علت وضوح مراحل و شیوه‌های کدگذاری از رویکرد سیستماتیک و از سه شیوه کدگذاری باز (۳۴۸ کد)، محوری (۹۹ کد) و گزینشی (۲۰ کد) استفاده شده است. به منظور افزایش اطمینان از کیفیت و دقت کدگذاری انجام شده از روش توافق بین دو کدگذار براساس ضریب کاپای کوهن^۱ استفاده شد. در صورتی که ضریب کاپا در شرایط معناداری بیش از ۰/۷ باشد، بیانگر توافق میان کدگذاران خواهد بود. در استفاده از این روش، دو رویکرد اصلی وجود دارد: اول اینکه کدگذار دوم باید تعداد مشخصی کد را به هر طبقه اختصاص دهد و دوم اینکه کدگذار دوم الزامی به انجام دادن این کار ندارد. براساس محاسبه ضریب کاپا حدود ۰/۷۸۳ با معناداری ۰/۰۰۱ به دست آمد که بیانگر مطلوب بودن ضریب کاپا برای این پژوهش است.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه آماری پژوهش

Table 1- Demographic Characteristics of Statistical Sample of Research

درصد فراوانی Frequency Percentage	فراوانی Frequency	ویژگی جمعیت‌شناختی Demographic Characteristics	متغیر Variable
93.75	1	کارشناسی ارشد Master's degree	تحصیلات Education
6.25	15	دکتری Ph.D.	
81.25	13	مرد Male	جنسیت Gender
18.75	3	زن Female	
25	4	مقامات اجرایی ورزش کشور Executive Authorities of Country's Sports	نوع تخصص (۷ نفر از مصاحبه‌شوندگان علاوه بر سمت کنونی خود که صاحب مقام اجرایی یا استاد دانشگاه بودند، صاحب کرسی بین‌المللی نیز بودند)
50	8	اساتید علوم ورزشی Sport Science Professors	Type of Specialization (7 of the Interviewees, in Addition to Their Current Position as an Executive or University Professor, also Held an International Seat)
25	4	اساتید علوم سیاسی و روابط بین‌الملل Professors of Political Science and International Relations	

1. Cohen's Kappa Value

نتایج تحلیل داده‌ها با استفاده از سه روش کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی در جدول شماره یک خلاصه شده است.

جدول ۲- کدهای ثانویه و مفاهیم

Table 2- Secondary Codes and Concepts

مولفه‌ها (کد اولیه) Components (Initial Code)	مفاهیم اصلی Main Concepts	عوامل Factors
ارائه الگوی مناسب فردی و افراد تأثیرگذار ورزشی در سطح بین‌المللی		
آموزش ارزش‌ها و ایجاد و تقویت روحیه جوانمردی در ورزشکاران در جهت آماده‌سازی برای حضور در میدان‌های ورزشی بین‌المللی		
اعتماد به نفس و قدرت‌طلبی و هیجان‌طلبی ورزشکاران در سطح بین‌المللی	مشارکت‌دهی عمومی Public Participation	شرایط علی Causal Conditions
فرصتی برای ابراز احساسات و عقاید افراد در سطح بین‌المللی		
تجربه‌کردن موفقیت‌های ورزشی توسط افراد در سطح بین‌المللی (کسب مدال و کسب کرسی بین‌المللی)		
آموزش اخلاق و نظم و جامعه‌پذیری و بهبود تعهدات اجتماعی ورزشکاران و مربیان		
میزان و نحوه حمایت دولت از ورزشکاران پایه و نخبه و افرادی که کرسی بین‌المللی دارند.		
میزان و نحوه حمایت دولت از تصمیم‌های گرفته‌شده توسط سازمان‌های کلان ورزشی در جهت ارتقای ورزش در سطح بین‌المللی		
میزان و نحوه حمایت و مشارکت سازمان‌های غیر ورزشی در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با ورزش در جهت توسعه روابط بین‌الملل	حمایت نهادی Institutional Support	
میزان تسلط به رفتارهای سیاسی مدیران و افراد فعال در سیستم روابط بین‌الملل سازمان‌های ورزشی کشور در جهت توسعه روابط بین‌الملل		

ادامه جدول ۲- کدهای ثانویه و مفاهیم

Table 2- Secondary Codes and Concepts

مولفه‌ها (کد اولیه) Components (Initial Code)	مفاهیم اصلی Main Concepts	عوامل Factors
علم و فناوری نوین در ورزش کشور تبادل تکنولوژی و تجهیزات پیشرفته ورزشی با سایر کشورها اعزام اعضای فدراسیون‌های ورزشی و کمیته ملی المپیک برای شرکت در دوره‌های علم‌آموزی بین‌المللی فرصت‌های مطالعاتی و اجرای طرح‌های تحقیقاتی مشترک	تکنولوژی Technology	شرایط زمینه‌ای Contextual Conditions
تعامل فدراسیون‌های داخلی با فدراسیون‌های ورزشی کشورهای دیگر و همچنین فدراسیون‌های جهانی ارتباط بین کمیته ملی المپیک با کمیته‌های ملی المپیک سایر کشورها و کمیته بین‌المللی المپیک داشتن کرسی‌های مختلف در فدراسیون‌ها و انجمن‌های بین‌المللی ورزشی استفاده از ظرفیت‌های دولت‌مردان و نمایندگان ورزش در مجامع بین‌المللی	بین‌المللی International	
تلاش بدنه حاکم ورزشی در ایجاد جایگاه بین‌المللی ورزشی و اهمیت آن در هیئت دولت و تصمیم‌گیری در نظام دخالت و مشارکت سیاسیون در ورزش نوع نگرش مدیران و دولت‌مردان به ورزش جایگاه ورزش در برنامه توسعه کشور استفاده از ورزش و میزبانی رویدادهای ورزشی به عنوان ابزار سیاسی حاکمان وجود خلأهای قانونی و به‌روزنبودن قوانین موجود ورزشی وجود تفاوت‌های قانونی بین کشورها و مغایرت برخی از آن‌ها با یکدیگر	سیاسی و قانونی Political and Legal	شرایط مداخله‌گر Intervening Conditions

ادامه جدول ۲- کدهای ثانویه و مفاهیم
Table 2- Secondary Codes and Concepts

مولفه‌ها (کد اولیه) Components (Initial Code)	مفاهیم اصلی Main Concepts	عوامل Factors
نرخ اشتغال و میزان درآمد مردم میزان تورم و گرانی میزان رشد اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده میزان تولید ناخالص ملی کشور یا GDP	اقتصادی Economical	
ترکیب جمعیتی کشور و تأثیر آن بر ورزش بین‌المللی (نرخ رشد جمعیت، میانگین سنی و غیره) میزان نشاط اجتماعی کشور و تأثیر آن بر ورزش در سطح بین‌المللی سطح امنیت اجتماعی کشور و تأثیر آن بر ورزش در سطح بین‌المللی میزان امید به آینده، رفاه اجتماعی، سطح آموزش و غیره و تأثیر آن بر ورزش در سطح بین‌المللی	اجتماعی Social	
ساخت و بهبود وجهه و تصویر مثبت در اذهان بین‌المللی ابزاری برای خنثی کردن تبلیغات منفی جامعه جهانی کسب احترام بین‌المللی از طریق موفقیت در رویدادهای ورزشی و کسب کرسی‌های بین‌المللی افزایش اعتبار و شهرت و استقلال کشور	خلق و یا بهبود وجهه مطلوب Creating or Improving a Desirable Image دیپلماسی ورزشی Sports Diplomacy	پدیده محوری Central Phenomenon
توسعه زیرساخت‌ها و تسهیلات و امکانات ورزشی کشور منطبق با استانداردهای جهانی برای کسب میزبانی رویدادهای بین‌المللی افزایش تعداد اماکن و باشگاه‌ها و مجموعه‌های ورزشی کشور برای تمرین و آمادگی تیم‌ها فراهم کردن امکانات و تجهیزات ورزشی برای آمادگی ورزشکاران برای آمادگی حضور در میدان‌های بین‌المللی تأسیس و تجهیز آکادمی‌های علمی ورزشی به روز و مجهز	قابلیت‌های راهبردی ساختاری و سخت‌افزاری Structural and Hardware Strategic Capabilities	راهبردها Strategies

ادامه جدول ۲- کدهای ثانویه و مفاهیم

Table 2- Secondary Codes and Concepts

مولفه‌ها (کد اولیه) Components (Initial Code)	مفاهیم اصلی Main Concepts	عوامل Factors
<p>برنامه‌ریزی برای میزبانی مسابقات ورزشی بین‌المللی</p> <p>تدوین برنامه منسجم برای حضور و کسب مدال در مسابقات جهانی و المپیک</p> <p>سرمایه‌گذاری در بخش ورزش دانشگاهی برای حضور فعال و مؤثر در مجامع جهانی ورزش دانشگاهی</p> <p>برنامه‌ریزی برای کسب کرسی‌های بین‌المللی و حفظ جایگاه‌های کسب‌شده</p> <p>برنامه‌ریزی برای افزایش و ارتقای مربیان پایه و حرفه‌ای سرمایه‌گذاری برای تربیت ورزشکاران از سطوح پایه تا نخبه</p> <p>سرمایه‌گذاری برای ارتقا ورزش بانوان و معلولان</p> <p>برنامه‌ریزی حضور و برگزاری همایش‌ها، کنفرانس‌ها، نشست‌ها و جشنواره‌های ورزشی بین‌المللی</p>	<p>قابلیت‌های استراتژیک نرم‌افزاری</p> <p>Strategic Software Capabilities</p>	
<p>ایجاد و تقویت صلح میان کشور و سایر دولت‌ها</p> <p>بهبود دوستی و حل اختلافات به شیوه‌ای مسالمت‌آمیز</p> <p>ابزاری برای استحکام ثبات بین‌المللی</p> <p>جایگزینی برای جنگ و درگیری نظامی</p>	<p>صلح و دوستی</p> <p>Peace and Friendship</p>	<p>پیامدها</p> <p>Outcomes</p>
<p>افزایش وحدت و همگرایی و تقویت ملی‌گرایی</p> <p>اتحاد و ادغام اقلیت‌ها و اقوام</p> <p>افزایش غرور ملی</p> <p>کمک به نظم و ثبات داخلی کشور</p> <p>تحکیم دولت ملی</p> <p>همراه‌کردن افکار عمومی کشور با دولت</p>	<p>وحدت ملی</p> <p>National Unity</p>	

ادامه جدول ۲- کدهای ثانویه و مفاهیم
Table 2- Secondary Codes and Concepts

مولفه‌ها (کد اولیه) Components (Initial Code)	مفاهیم اصلی Main Concepts	عوامل Factors
ابزاری برای شناسایی و معرفی کشور در عرصه روابط خارجی زمینه‌ای برای حضور دولتمردان و شخصیت‌های برجسته در عرصه بین‌المللی ایجاد زمینه‌ای برای ورود به گفت‌وگوهای سیاسی کمک به افزایش تفاهم و ارتباط سازنده کشور با سایر کشورها کاهش تضادها و تناقضات بین‌المللی ایجاد زمینه‌ای برای روابط دیپلماتیک با کشورهای دیگر موفقیت در رویدادهای ورزشی نشان‌دهنده چهره توانمند ورزشی کشور در جامعه جهانی قدرت‌نمایی کشور در مقابل کشورهای دیگر از طریق موفقیت در رویدادهای ورزشی کسب قدرت نفوذ و تأثیرگذاری بین‌المللی قهرمانان ورزشی و افراد صاحب کرسی‌های بین‌المللی از طریق ورزش میزبانی رویدادهای ورزشی وسیله‌ای برای نشان دادن توسعه همه‌جانبه کشور به نمایش گذاشتن چهره توانمند داخلی کشور از طریق کسب میزبانی و موفقیت‌های ورزشی	افزایش مناسبات بین‌المللی Increasing International Relations بهبود منزلت بین‌المللی Improving International Status	
ابزاری برای رسیدن به اهداف سیاست خارجه کشور کمک به توسعه روابط سیاسی کشور با سایر دولت‌ها ابزاری برای کسب ارزش‌های سیاسی، حفظ ثبات، توسعه و رشد دولت ملی کشور ابزاری برای کمک به تکامل نظام دولت ملی کشور و پوشاندن ضعف‌های احتمالی سیاسی کشور فراهم آوردن محیطی برای اتخاذ تصمیمات سیاسی ابزاری برای کاهش کلیشه‌ها، تنش‌ها، اختلافات سیاسی و تضادهای ایدئولوژیک کشور با سایر کشورها	ارتقای جایگاه سیاسی Promotion of Political Status	

ادامه جدول ۲- کدهای ثانویه و مفاهیم

Table 2- Secondary Codes and Concepts

مولفه‌ها (کد اولیه) Components (Initial Code)	مفاهیم اصلی Main Concepts	عوامل Factors
<p>نزدیک کردن فرهنگ‌ها و خرده فرهنگ‌های کشورهای مختلف به یکدیگر</p> <p>فراهم کردن بستری برای نمایش فرهنگ ملی کشور و ارائه ارزش‌های فرهنگی</p> <p>تبلیغ آرمان‌ها و ارزش‌های متعالی کشور در سطح جهانی</p> <p>فراهم کردن زمینه جلب اذهان خارجی با نشان دادن فرهنگ کشور در طول رویدادهای ورزشی</p> <p>افزایش ظرفیت پذیرش تفاوت‌های فرهنگی کشور با سایر کشورها</p>	<p>توسعه تعاملات فرهنگی</p> <p>Development of Cultural Interactions</p>	
<p>ابزاری برای ابراز وجود و قدرت‌نمایی کشور در جامعه جهانی</p> <p>بستری برای تقویت قدرت نرم از طریق موفقیت در رویدادهای ورزشی و کسب میزبانی رویدادهای ورزشی</p> <p>موفقیت در رویدادهای ورزشی شاخصی برای سنجش و ارزشیابی قدرت کشور در مقایسه با سایر کشورها</p> <p>ورزشکاران، مربیان و صاحبان کرسی‌های بین‌المللی به‌عنوان مصداقی از قدرت نرم کشور</p>	<p>توسعه قدرت</p> <p>Power Development</p>	
<p>فراهم کردن عرصه‌ای برای پیشرفت چشمگیر اقتصادی کشور</p> <p>افزایش سرمایه‌گذاری اقتصادی داخلی و خارجی کشور</p> <p>میزبانی رویدادهای بین‌المللی بستری برای ایجاد اشتغال، رونق بازارهای محلی و ایجاد</p> <p>کسب کارهای جدید و بهبود وضعیت کار در کشور</p> <p>ایجاد زمینه‌ای برای ورود حامیان مالی و سرمایه‌گذاران خارجی</p> <p>ایجاد زمینه‌ای برای صادرات کالاها و خدمات داخلی</p>	<p>توسعه اقتصادی</p> <p>Economic Development</p>	

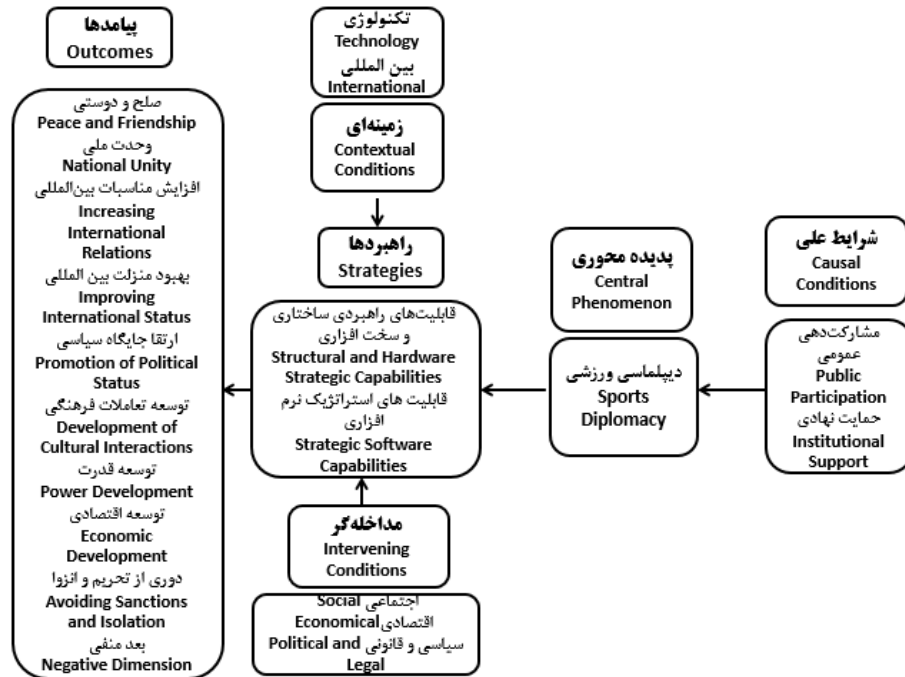
ادامه جدول ۲- کدهای ثانویه و مفاهیم

Table 2- Secondary Codes and Concepts

مولفه‌ها (کد اولیه) Components (Initial Code)	مفاهیم اصلی Main Concepts	عوامل Factors
کمک به خروج کشور از انزوا کمک به کاهش فشارهای سیاسی از سوی سایر کشورها کمک به ارتقا و بهبود جایگاه سیاسی کشور کسب ارزش سیاسی و بین‌المللی برای کشور در میان جامعه جهانی فراهم کردن بستری برای کاهش تحریم‌ها	دوری از تحریم و انزوا Avoiding Sanctions and Isolation	
رویدادهای ورزشی بستری برای حملات تروریستی فراهم کردن زمینه‌ای برای دشمنی‌های سیاسی و ایدئولوژیک با سایر کشورها ابزاری برای سلطه کشورهای قدرتمند رویدادهای ورزشی ابزاری برای تشدید دشمنی‌ها و انتقام‌جویی کشورها	بعد منفی Negative Dimension	

با اجرای مراحل کدگذاری باز و محوری، پژوهشگر به مقوله دیپلماسی ورزشی به‌عنوان مقوله محوری دست یافت و سایر مقولات حول مقوله محوری سازماندهی شدند و مدل پارادایمی حاصل شد؛ مدلی که شامل شرایط علی، پدیده محوری، شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر، اقدامات و پیامدهاست. مطابق با رویکرد فرایندی استراوس و کوربین، در کدگذاری انتخابی نتایج گام‌های قبلی به کار گرفته شد، مقوله اصلی انتخاب شد و به‌شکل نظام‌مند به سایر مقوله‌ها ارتباط داده شد. با توجه به نتایج سه مرحله کدگذاری باز، محوری و کدگذاری انتخابی، چهارچوب نهایی مدل ارتقای دیپلماسی ورزش به شرح شکل شماره ۱ یک است.

شکل ۱- چهارچوب نهایی مدل دیپلماسی ورزشی

Figure 1- The Final Framework of Sports Diplomacy Model

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف شناسایی چهارچوب مفهومی نقش دیپلماسی ورزشی در ارتقای تعاملات بین‌المللی انجام شد. در این پژوهش، برخی از ابعاد مهم نقش دیپلماسی ورزشی شناسایی شد و آثار و تبعات آن بر کلان‌ترین سطح تعاملات، یعنی روابط بین دولت‌ها، تجزیه و تحلیل و مفهوم‌سازی و چهارچوب‌بندی شد. در مدل پارادایمی حاصل‌شده پس از انجام مصاحبه‌ها و تحلیل آن‌ها، دیپلماسی ورزشی به‌عنوان مقوله محوری تعیین شد و سایر مقولات شامل شرایط علی، پدیده محوری، شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر، اقدامات و پیامدها حول مقوله محوری سازماندهی شدند.

شرایط علی شناسایی شده در این پژوهش، دو مقوله مشارکت‌دهی عمومی و حمایت نهادی هستند. به اعتقاد مصاحبه‌شوندگان در پژوهش، در راستای افزایش مشارکت عمومی با ارائه الگوهای مناسب فردی و افراد تأثیرگذار ورزشی بر سطح بین‌المللی، معرفی و آموزش ارزش‌ها، ایجاد و تقویت روحیه

جوانمردی در ورزشکاران و ایجاد شرایط مناسب در جهت افزایش اعتماد به نفس و قدرت طلبی و هیجان طلبی ورزشکاران در سطح بین‌المللی می‌توان اقداماتی را انجام داد؛ به طوری که در این زمینه التیامی‌نیا و محمدی (۲۰۱۶) نشان دادند، برخی کشورها از ورزشکاران و مربیان پرآوازه‌شان، به‌عنوان دیپلمات یا نماینده در هیئت‌های بین‌المللی خود استفاده می‌کنند. در این صورت این فرستاده‌ها به‌طور غیرمستقیم کشور خود را به دنیا معرفی می‌کنند؛ زیرا این افراد نشان‌دهنده وضعیت و جایگاه کشورشان هستند؛ مثلاً کشور چین از بازیکنان پینگ‌پنگ به‌عنوان دیپلمات‌های رسمی در مأموریت‌های خود استفاده می‌کند. همچنین مهرگان، فقیهی و میرسپاسی (۲۰۱۸) ذکر کردند، مشارکت عمومی در فعالیت‌ها و مناسبات که ورزش از آن مستثنا نیست، به لحاظ نوع ساختار سیاسی و کارکردهای آن نشان می‌دهد این امر به‌نوبه خود دیدگاه‌ها و طرز تلقی‌های افراد چه در داخل و چه در سطح بین‌المللی را درباره بهبود روابط سیاسی و ارتقای عملکرد نظام سیاسی تغییر می‌دهد. در بخش دیگری مصاحبه‌شوندگان گزارش کردند که حمایت نهادی از جمله عوامل علی در زمینه نقش دیپلماسی ورزشی در ارتقای تعاملات بین‌المللی است. آن‌ها بیان کردند از طریق حمایت‌های دولتی از ورزشکاران نخبه و افراد دارای کرسی بین‌المللی، حمایت از مدیران مسلط به رفتارهای سیاسی و افراد فعال در سیستم روابط بین‌الملل سازمان‌های ورزشی می‌توان در راستای توسعه روابط بین‌الملل و ارتقای دیپلماسی ورزشی گام برداشت. در تبیین این یافته می‌توان به مطالعه توفیقی (۲۰۱۲) اشاره کرد که نشان داد، بی‌ثباتی مدیریت، اختلاف دیدگاه‌های سیاسی و جناحی، غرض‌ورزی شخصی در کنار بی‌تدبیری مدیران از نقش دیپلماسی در توفیقات ورزشی و حمایت‌نکردن از افراد صاحب کرسی، از جمله عوامل از دست‌دادن کرسی‌های موجود بین‌المللی ورزش هستند. همچنین کشاورز و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند، مدیریت صحیح و توجه به سوابق، تجربیات و جایگاه افراد، تدبیر و استفاده از فرصت‌های موجود و حمایت‌های لازم از چهره‌های کارآمد داخلی باعث می‌شود جایگاه‌های آسیایی ایران در شورای المپیک آسیا و کنفدراسیون‌های قاره آسیا و حتی جهان افزایش یابد؛ از این رو می‌توان گفت در صورتی می‌توان در جهت رشد دیپلماسی ورزشی کشور گام برداشت که بتوان در مجامع بین‌المللی، کرسی‌های مهمی را کسب کرد که قدرت نفوذ دارند و در این زمینه به حمایت‌های دولت نیاز است.

طبق نظر مصاحبه‌شوندگان، خلق و بهبود وجهه مطلوب به‌عنوان بعد دیپلماسی ورزشی یا پدیده محوری شناسایی شد. به اعتقاد آن‌ها، موفقیت در رویدادهای ورزشی و کسب کرسی‌های بین‌المللی باعث ساخت و بهبود وجهه و تصویر مثبت در نزد اذهان بین‌المللی، خنثی کردن تبلیغات منفی، کسب احترام بین‌المللی، افزایش اعتبار و شهرت و استقلال کشور و ارتقای دیپلماسی ورزشی می‌شود؛

به طوری که التیامی‌نیا (۲۰۱۶) در پژوهش خود گزارش کرد حکومت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی همواره تمایل داشته‌اند تا از ورزش و ظرفیت‌های آن برای دستیابی به اهداف مدنظر خود بهره‌برداری کنند. اگر بخواهیم دیپلماسی ورزشی کشور را در چند دهه اخیر یعنی قبل و بعد از انقلاب بررسی کنیم، باید این مسئله را مدنظر قرار دهیم که پیچیدگی سیاست و روابط خارجی ما چه قبل از انقلاب و چه بعد از آن باعث شده است تا دیپلماسی عمومی در کل و دیپلماسی ورزشی به شکل خاص کمتر مدنظر قرار بگیرد، اما در دهه اخیر، ورزش ایران روند کم‌وبیش روبه‌رشدی داشته است که اوج شکوفایی آن را بازی‌های المپیک ۲۰۱۲ لندن می‌توان دانست که ایران در رده هفدهم جهان قرار گرفت. این موفقیت زمانی به دست آمد که ایران در بدترین شرایط و تحریم‌های بین‌المللی بود و ورزش ابرازی برای کسب اعتبار و منزلت بین‌المللی در آن زمان برای ایران بود. پس از آن نیز درخشش بی‌سابقه تیم‌های والیبال و بسکتبال در سال‌های اخیر و درخشش تیم ملی فوتبال کشورمان در جام جهانی ۲۰۱۸ روسیه، در کنار موفقیت‌های فردی ورزشکاران و نمایندگان کشورمان در سایر رشته‌های ورزشی و همچنین کسب کرسی‌های بین‌المللی، همه نشان از ظرفیت ورزش کشورمان داشته است؛ به طوری که به گفته صباغیان (۲۰۱۵)، جمهوری اسلامی ایران به دلیل توان بالقوه ورزشی می‌تواند با شکل‌دادن به دیپلماسی ورزشی خود از ورزش و رویدادهای ورزشی به‌منظور بستری برای پیشبرد اهداف خود در سطح بین‌المللی بهره‌مند شود، ولی با تمام این اوصاف، دیپلماسی ورزشی همچنان ابزار حاشیه‌ای در سیاست کشورمان است و آن‌گونه که باید از ظرفیت‌های ورزش، افراد و رویدادهای ورزشی در جهت بهبود روابط دیپلماتیک استفاده نشده است و سیاست‌مداران استراتژی و رویکرد شفاف و برنامه‌ریزی‌شده‌ای در این زمینه ندارند و این مقوله آن‌طور که باید جدی نگرفته شده است. در تبیین این موضوع می‌توان به نتایج پژوهش راسخ و جوادی‌پور (۲۰۱۸) مراجعه کرد که چالش‌ها و ضعف‌های مختلفی مثل نبود خط‌مشی‌های روشن و شفاف، فقدان آگاهی و دانش لازم و نبود شناخت از ظرفیت‌های بالقوه دیپلماسی ورزشی را ذکر کردند. به باور شریعتی نیز (۲۰۱۹) از منظر دیپلماسی ورزش هنوز ایران الگویی درخور پیدا نکرده است. سیاست‌مداران عرصه روابط دیپلماتیک کشور ایران بر خلاف سایر کشورها همچنان «ادراک ورزشی» مناسبی از قدرت دیپلماتیک ورزشکاران، داوران، مربیان و به‌طور کلی موقعیت ورزش ایران ندارند.

به اعتقاد شرکت‌کنندگان در پژوهش، عوامل زمینه‌ای ابعاد تکنولوژی و بین‌المللی هستند؛ از این رو برای رشد دیپلماسی باید از علم و فناوری‌های نوین در ورزش کشور استفاده کرد؛ بنابراین با اعزام اعضای فدراسیون‌های ورزشی و کمیته ملی المپیک به‌منظور شرکت در دوره‌های علم‌آموزی بین‌المللی و همچنین ایجاد شرایط فرصت‌های مطالعاتی و اجرای طرح‌های تحقیقاتی مشترک می‌توان در جهت

توسعه و تبادل علم و دانش نوین فناوری گام برداشت. در این زمینه موسوی شفایی، ایمانی و فقری (۲۰۱۷) گزارش کردند که هرچقدر چالش یک کشور در جهت دستیابی به دستاوردهای علمی و تکنولوژیک بیشتر شود، به همان نسبت جایگاهش در نظام بین‌الملل نیز ارتقا خواهد یافت که دیپلماسی ورزشی نیز از این پدیده مستثنا نیست؛ بنابراین می‌توان گفت که در جهان کنونی می‌توان با استفاده از تبادل علم و فناوری‌های ورزشی در جهت بهبود جایگاه دیپلماسی ورزشی گام برداشت. در قسمت دوم، شرکت‌کنندگان بعد بین‌المللی را عامل زمینه‌ای مؤثری بر ارتقای جایگاه دیپلماسی ورزشی دانستند؛ بنابراین ارتباطات و تعاملات فدراسیون‌های داخلی با فدراسیون‌های ورزشی کشورهای دیگر و همچنین فدراسیون‌های جهانی، ارتباط بین کمیته ملی المپیک با کمیته‌های ملی المپیک سایر کشورها و کمیته بین‌المللی المپیک، داشتن کرسی‌های مختلف در فدراسیون‌ها و انجمن‌های بین‌المللی ورزشی و استفاده از ظرفیت‌های دولت‌مردان و نمایندگان فدراسیون ورزش در مجامع بین‌المللی می‌توانند زمینه‌ساز رشد جایگاه دیپلماسی ورزشی باشند.

در این پژوهش عوامل اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و قانونی به‌عنوان عوامل مداخله‌گر مؤثر بر راهبردهای دیپلماسی ورزش شناسایی شدند. در عامل اجتماعی، میزان کم‌نشاط اجتماعی کشور، سطح امنیت و رفاه اجتماعی و تأثیر آن بر ورزش بین‌المللی می‌توانند از جمله عوامل مداخله‌گر در توسعه راهبردهای دیپلماسی ورزشی باشند؛ از این‌رو می‌توان گفت برای رفع این معضلات اجتماعی می‌توان از ورزش برای ارتقای نشاط اجتماعی و افزایش همگرایی اجتماعی استفاده کرد. عامل اقتصادی از دیگر عواملی بود که شرکت‌کنندگان در پژوهش به‌عنوان عامل مداخله‌گر مؤثر بر دیپلماسی ورزشی شناسایی کردند؛ به‌طوری‌که کم‌بودن نرخ اشتغال و میزان درآمد مردم، میزان تورم و گرانی و میزان کم‌رشد اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌ها از جمله عوامل کاهنده توسعه دیپلماسی ورزشی هستند؛ همان‌طور که سلیمانی پورلک (۲۰۱۷) در پژوهش خود گزارش کرد ایران کشوری است که از یک سو با چالش‌های درون ساختار اقتصادی مواجه است و از سوی دیگر به دلیل تحریم‌ها با ساختار اقتصاد جهانی منطبق نیست؛ از این‌رو عامل اقتصاد می‌تواند چالشی بزرگ در ارتقای دیپلماسی ورزشی باشد. در نهایت مصاحبه‌شوندگان عامل سیاسی و قانونی را به‌عنوان عامل مداخله‌گر معرفی کردند. آن‌ها معتقد بودند تلاش اندک بدنه حاکم ورزشی در ایجاد جایگاه بین‌المللی ورزشی و کم‌اهمیت‌بودن آن در هیئت دولت و تصمیم‌گیری در نظام، دخالت و مشارکت ناکارآمد سیاسیون در ورزش، نوع نگرش مدیران و دولت‌مردان به ورزش، جایگاه ورزش در برنامه توسعه کشور و وجود تفاوت‌های قانونی بین کشورها و مغایرت برخی از آن‌ها با یکدیگر می‌تواند باعث ایجاد روند نزولی در جایگاه دیپلماسی ورزشی کشور شود.

راهبردهای دیپلماسی ورزشی شامل حوزه‌های قابلیت‌های راهبردی ساختاری و سخت‌افزاری و قابلیت‌های استراتژیک نرم‌افزاری می‌شود. توسعه زیرساخت‌ها، تسهیلات و امکانات ورزشی، افزایش تعداد اماکن و باشگاه‌ها و مجموعه‌های ورزشی کشور و تأسیس و تجهیز آکادمی‌های علمی-ورزشی می‌تواند راهبردها و اقداماتی در این زمینه باشد. درواقع، قابلیت‌های سخت‌افزاری، همان موقعیت‌های زیربنایی در ورزش کشور هستند که به‌دلیل پرهزینه‌بودن و سایر شرایط کلان موجود در ورزش کشور یا از آن‌ها غفلت شده است یا به‌درستی انجام نمی‌شوند. براساس دیدگاه مصاحبه‌شوندگان، کمبود قابلیت‌های سخت‌افزاری در کشور و نبود برنامه‌ریزی استراتژیک در جهت توسعه زیرساخت‌ها، محدودیت چشمگیری است که مانع می‌شود کشورمان بتواند میزبانی رویدادهای مهم دنیا را داشته باشد. دربارهٔ قابلیت‌های استراتژیک نرم‌افزاری، مصاحبه‌شوندگان برنامه‌ریزی برای کسب کرسی‌های بین‌المللی، گرفتن میزبانی و کسب مدال در مسابقات جهانی و المپیک، تربیت مربیان و ورزشکاران حرفه‌ای و نخبه، ارتقای ورزش بانوان و معلولان و حضور و برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌های علمی را مهم‌ترین عوامل دانستند. کشور ما در تعدادی از ورزش‌ها سرآمد است و در سطح جهان شناخته شده است، اما در مجامع بین‌المللی کم‌تر صاحب کرسی مؤثر هستیم. چالش مهمی که در زمینه کسب کرسی بین‌المللی وجود دارد این است که هنوز برنامه‌ریزی استراتژیک دربارهٔ این مقوله در سطح کلان سیاست‌گذاری وجود ندارد، آن‌طور که باید جدی گرفته نشده است و سیاست مشخص و صریحی دربارهٔ کسب کرسی بین‌المللی وجود ندارد. یکی از مصاحبه‌شوندگان در این باره گفت: بیشتر افرادی که کرسی بین‌المللی دارند، به‌واسطه توانایی شخصی خود توانسته‌اند جایگاه کسب کنند و حمایت خاصی در جهت رساندن شخص به آن جایگاه و کمک به حفظ جایگاه انجام نمی‌شود. اشخاصی هستند که سال‌ها در کرسی‌های تأثیرگذار بودند و این افراد منبع مهمی به شمار می‌آیند که می‌توانند تجربیات خود را در اختیار اشخاص دیگر قرار دهند، ولی متأسفانه آن‌طور که باید از تخصص و توانمندی این افراد استفاده نمی‌شود. در این باره، کشاورز و همکاران (۲۰۱۸) پیشنهاد دادند که سازمان‌ها و مدیران ارشد ورزش از تمام عوامل اساسی و تأثیرگذار برای کسب کرسی‌های بین‌المللی باید استفاده کنند، برای حفظ و تقویت این عوامل تلاش کنند و با تدوین برنامه بلندمدت، کسب کرسی‌های بین‌المللی ورزش را به‌عنوان یکی از استراتژی‌های مهم در ورزش مدنظر قرار دهند. همچنین در راستای تحقق اقدامات و راهبردها برای ارتقا دیپلماسی ورزشی باید برنامه‌ریزی استراتژیک در جهت نخبه‌پروری، ارتقای ورزش بانوان و معلولان و به‌کارگیری مربیان حرفه‌ای برای ارتقای سطح ورزش کشور و متعاقب آن درخشش در سطح جهان وجود داشته باشد؛ چنانچه به عقیدهٔ ملکوتیان (۲۰۰۹)، ورزشکاران نخبه و مربیان به‌عنوان تسریع‌کننده در ایجاد رابطه میان دولت‌ها عمل می‌کنند. در این

راستا، مصاحبه‌شونده‌ای گفت: جابه‌جایی‌های مدیران و ثبات‌نداشتن مدیران در ورزش، ورزشکاران و مربیان ورزشی و نبود چشم‌انداز طولانی‌مدت در برنامه‌ریزی، محدودیت عمده‌ای است که مانع از پیشرفت یکپارچه در ورزش کشور می‌شود. در حالت کلی، داشتن برنامه استراتژیک برای دیپلماسی ورزش کشور، فرصت‌های گوناگون توسعه کشور را در زمینه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی فراهم می‌کند.

براساس نتایج پژوهش، ارتقای صلح و دوستی، وحدت ملی، افزایش مناسبات بین‌المللی، بهبود منزلت بین‌المللی، ارتقای جایگاه سیاسی، توسعه تعاملات فرهنگی، توسعه قدرت، توسعه اقتصادی، دوری از تحریم و انزوا و بعد منفی به‌عنوان پیامد شناسایی شدند. مصاحبه‌شوندگان اذعان کردند که دیپلماسی ورزشی باعث ایجاد و تقویت صلح میان کشورها و حل مسالمت‌آمیز اختلافات می‌شود و همچنین ابزاری برای استحکام ثبات بین‌المللی و جایگزینی برای جنگ و درگیری نظامی بین کشورهاست؛ بنابراین این باور ایجاد شده است که دولت‌ها می‌توانند از ورزش به‌عنوان ابزار اصلی و کارآمد برای ایجاد صلح بین جوامع استفاده کنند؛ به‌طوری‌که یکی از مفاهیم مهم بازی‌های المپیک نیز به‌وجودآوردن صلح جهانی است. در این زمینه التیامی‌نیا و محمدی (۲۰۱۶) بیان کردند که در یونان باستان نیز در زمان برگزاری بازی‌های المپیک، آتش‌بس اعلام شد. مصاحبه‌شونده‌ای در این باره گفت: بازی‌های المپیک برتری و امتیاز بی‌شماری برای برقراری ارتباط بین کشورهای مختلف دارند. سران کشورها در حاشیه بازی‌های المپیک با هم دیدار می‌کنند و این دیدارها به دور از تنوع و تعدد نژاد و ایدئولوژی، زمینه‌ای برای تبادل فرهنگ و تعامل سازنده است و فرصتی برای ایجاد صلح و بیشترشدن روابط مسالمت‌آمیز بین کشورها و دولت‌ها فراهم می‌کند؛ بنابراین از رویدادهای بین‌المللی به‌ویژه المپیک می‌توان برای ترویج صلح و دوستی بین‌المللی سود جست؛ همان‌گونه که زرگر (۲۰۱۶) معتقد است ورزش می‌تواند بسترساز تحقق رؤیای صلح جهانی باشد؛ همان چیزی که پیردو کوبرتن را بر آن داشت تا بازی‌های المپیک مدرن را بازگشایی کند. حضور تیم‌های ملی یک کشور در مسابقات بین‌المللی از دیگر پیامدهای ارتقای دیپلماسی ورزشی است که باعث افزایش وحدت و تقویت ملی‌گرایی، همراه‌کردن افکار عمومی کشور و تقویت هویت ملی می‌شود. محمدی (۲۰۱۸) نیز بیان کرده است که به‌واسطه وحدت احساسی ناشی از ورزش و مسابقات ورزشی، همبستگی و وحدت ملی نیز تقویت می‌شود و به‌نوعی هویت ملی می‌تواند بهبود یابد. بارزترین مثال در این زمینه کشور آفریقای جنوبی است که سال‌ها با مسئله آپارتاید درگیر بوده است و با گرفتن میزبانی جام جهانی فوتبال به‌خوبی توانست روند وحدت ملی خود را بهبود بخشد (پترسن، ۲۰۱۳). یا مثال ملموس‌تر برای ما، حضور تیم ملی فوتبال کشورمان در جام جهانی ۲۰۱۸ فوتبال روسیه و درخشش بازیکنان تیم ملی بود و با شعار

«هشتاد میلیون نفر، یک ملت و یک ضربان قلب» وحدت و انسجام ملی کشورمان را بیش از پیش تقویت کرد. در واقع، تیم‌های ورزشی در عرصه بین‌المللی به نماد ملی تبدیل می‌شوند و پیروزی و شکست آن‌ها برای مردمان یک کشور اهمیت پیدا می‌کند. ملکووتیان (۲۰۰۹) نیز ذکر کرده است که ورزش در سطح بین‌المللی در تقویت و همبستگی ملی در داخل یک کشور مؤثر است. از دیدگاه شرکت‌کنندگان، افزایش مناسبات بین‌المللی ورزشی می‌تواند پیامد مهم دیگر باشد. در این زمینه برگزاری رویدادهای ورزشی، زمینه‌ای را برای بازگشت و ازسرگیری روابط دیپلماتیک بین دولت‌هایی فراهم می‌کند که مدت طولانی روابط خود را قطع کرده بودند. رویدادهای ورزشی محیطی مناسب برای ملاقات‌های سیاست‌مداران کشورهای مختلف به شمار می‌رود. مهم‌ترین مثال در این زمینه، مسابقه پینگ‌پنگ در دهه هفتاد میان آمریکا و چین (معروف به دیپلماسی پینگ‌پنگ) است که تأثیر چشمگیری بر ازسرگیری روابط قطع شده میان دو کشور داشت (ملکووتیان، ۲۰۰۹). به اعتقاد مصاحبه‌شوندگان، بهبود منزلت بین‌المللی باعث قدرت‌نمایی کشور در مقابل کشورهای دیگر شده و توانمندی ورزش کشور را به جامعه جهانی نشان می‌دهد. امروزه کسب، حفظ و بهبود منزلت بین‌المللی از مهم‌ترین اهداف دولت‌ها به شمار می‌آید. هولیهان (۲۰۰۷) گزارش می‌کند که یکی از انگیزه‌های دولت‌ها برای حمایت از ورزش و دخالت و راهبری آن را باید در این موضوع دید که موفقیت یک کشور در عرصه ورزشی می‌تواند برای آن کشور در عرصه بین‌المللی نیز اعتبار و حیثیت ایجاد کند. به باور زرگر (۲۰۱۶) نیز یکی از مهم‌ترین مواردی که می‌توان در این زمینه به آن اشاره کرد، سرمایه‌گذاری هنگفت دولت آلمان نازی در المپیک ۱۹۳۶ برلین برای نشان دادن استواری رژیم نازی و پرستیژ آلمان بود که در جایگاه اول قرار گرفتن در رقابت‌های باشکوهی مثل المپیک آلمان قدرت خود را به کشورهای ابر قدرت دیکته کرد. در این زمینه می‌توان به مثال‌های بسیار اشاره کرد، ولی مسلم است که در رویدادهای ورزشی بزرگ بین‌المللی از جمله المپیک و جام جهانی فوتبال، چه توانایی کسب سهمیه در آن‌ها، چه کسب مدال‌های رنگارنگ و چه گرفتن میزبانی و برگزاری باشکوه آن‌ها باعث کسب اعتبار و منزلت بین‌المللی کشورها می‌شود.

ارتقای جایگاه سیاسی از دیگر پیامدهاست. اگر دیپلماسی ورزشی در جهت درست قرار بگیرد، منافع سیاسی زیادی از جمله کمک به توسعه روابط سیاسی کشور، ابزاری برای کسب ارزش‌های سیاسی، حفظ ثبات، توسعه و رشد دولت و کمک به پوشاندن ضعف‌ها و خلأهای احتمالی سیاسی کشور و همچنین ابزاری برای کاهش تنش‌ها و اختلافات سیاسی خواهد بود. ورزش بین‌المللی با سیاست درگیر شده است و تبعات آن بر روابط بین کشورها و حتی نقش آن در سیاست‌های داخلی کشورها انکارناپذیر است. شعار کمیته ملی المپیک و دیگر سازمان‌های غیر دولتی متولی ورزش همواره آن

است که سیاست باید از ورزش جدا باشد، ولی در واقعیت چنین نیست؛ آنچنان که التیامی‌نیا و محمدی (۲۰۱۶) اذعان می‌کنند، گاهی افراد و سازمان‌های غیردولتی، عرصه ورزش را محل مناسبی برای فعالیت‌های سیاسی خود تشخیص می‌دهند و از اجتماعات بزرگ ورزشی در صحنه روابط بین‌الملل برای دستیابی به اهداف خود استفاده می‌کنند. در واقع، ورزش و سیاست روزبه‌روز به هم نزدیک‌تر می‌شوند و عرصه ورزش مکانی بالقوه برای رویارویی کشورها در سیستم روابط بین‌الملل است. پیامد بعدی، توسعه تعاملات فرهنگی است. دیپلماسی ورزشی باعث می‌شود تا ظرفیت پذیرش تفاوت‌های فرهنگی کشورها افزایش یابد. ورزش قابلیت نزدیک کردن فرهنگ‌ها و افکار عمومی کشورهای مختلف به یکدیگر را دارد. ورزشکاران و تیم‌های ورزشی همانند گروه‌های اجتماعی هستند که به کشورهای مختلف می‌روند و فرهنگ کشور خود را به نمایش می‌گذارند؛ همان‌گونه که محمدی (۲۰۱۸) در پژوهش خود گزارش کرد که ورزش به‌عنوان یک فعالیت اجتماعی، رابطه‌ای نزدیک با فرهنگ دارد؛ آنچنان که فرهنگ بخش جدایی‌ناپذیر مردم در جوامع است. توسعه قدرت پیامد مهم دیگر ارتقای دیپلماسی ورزشی است. کشورها می‌توانند از ورزش برای ابراز وجود و قدرت‌نمایی و تقویت قدرت نرم استفاده کنند. در این باره، بابایی، سیمبر، سلیمانی کشایه و رضایی (۲۰۱۶) گزارش کردند که برتری یک کشور در مقابل سایر کشورها از راه مسابقات ورزشی، نشانه برتری و تأثیرگذاری ورزش در ایجاد قدرت نرم است؛ بنابراین دولت‌ها از عرصه ورزش برای نشان دادن قدرت نرم خود سود می‌جویند تا از این طریق به اهداف سیاست خارجی خود که همان جذب و اقتناع است، برسند. دیپلماسی ورزشی توسعه اقتصادی را نیز در پی دارد. در واقع، باعث افزایش سرمایه‌گذاری اقتصادی داخلی و خارجی کشور می‌شود و زمینه‌ای برای صادرات کالاها و خدمات داخلی، بستری برای ایجاد اشتغال، رونق بازارهای محلی و ایجاد کسب‌وکارهای جدید و بهبود وضعیت کار در کشور می‌شود؛ همچنین عرصه‌ای برای پیشرفت چشمگیر اقتصادی کشور فراهم می‌کند. این امر به‌خصوص به کسب میزبانی رویدادهای مهم بین‌المللی ارتباط دارد. در واقع، گرفتن میزبانی رویدادهای ورزشی زمینه‌ای برای توسعه همه‌جانبه اقتصادی فراهم می‌کند. ملکوتیان (۲۰۰۹) نیز در این زمینه می‌گوید که پایه رابطه بین ورزش و اقتصاد آن است که برنامه‌ریزان رویدادهای ورزشی برای تأمین منابع مالی تمامی فعالیت‌های ورزشی خود، وابسته به اقتصاد هستند. از طرف دیگر، سرمایه‌گذاران برای بهره‌برداری از ظرفیت اقتصادی ورزش وارد این حیطه شدند. در واقع، منافع دوسویه‌ای میان ورزش و اقتصاد برقرار است. امروزه ورزش‌های حرفه‌ای و به‌ویژه فوتبال سود تجاری بسیار دارد و گردش میزان وسیعی از سرمایه در آن دیده می‌شود. در واقع، از جمله بخش‌های پردرآمد در کشورهایی که برنامه‌ریزی صحیح در زمینه اقتصاد ورزش دارند به شمار می‌رود. محمدی (۲۰۱۸) نیز معتقد است که امروزه ورزش‌های حرفه‌ای

در کنار اینکه جنبه رقابت و بازی دارند، فعالیت تجاری هم محسوب می‌شوند. براساس نظر مصاحبه‌شوندگان، دوری از تحریم و انزوا پیامد دیگر دیپلماسی ورزشی بود. در واقع، ارتقای دیپلماسی ورزشی بستری برای کاهش تحریم‌ها فراهم می‌کند، به خروج کشور از انزوا کمک می‌کند و فشارهای سیاسی از سوی کشورهای دیگر را کاهش می‌دهد. در واقع، ارتقای دیپلماسی ورزشی، ابزاری است که کمک می‌کند ارزش سیاسی و بین‌المللی کشور در میان جامعه جهانی بهبود یابد. ورزش می‌تواند در خدمت دیپلماسی و سیاست خارجی قرار بگیرد و دشمنان را در میدان‌های ورزشی در کنار هم قرار دهد و باعث ازسرگیری روابط دیپلماتیک بین کشورها شود. دیپلماسی پینگ‌پنگ که قبلاً اشاره شد، نمونه بارز این دست روابط است؛ البته همیشه این‌گونه نیست که ورزش تأثیر مثبت بر روابط بین کشورها داشته باشد. دیپلماسی ورزشی ممکن است پیامد منفی نیز داشته باشد. براساس گفته مصاحبه‌شوندگان و صاحب‌نظران، ورزش و رویدادهای ورزشی می‌تواند زمینه‌ای برای دشمنی‌های سیاسی و ابزاری برای تشدید دشمنی‌ها و انتقام‌جویی کشورها باشد. بعد برجسته منفی ورزش در سطح بین‌المللی می‌تواند شامل ایجاد روابط مبتنی بر دشمنی یا تحریک دشمنی بین کشورها، مسلط شدن کشورهای قدرتمند بر تصمیم‌گیری‌های مهم بین‌المللی ورزشی، تأکید بر اندیشه ملی‌گرایانه در ورزش و بی‌توجهی به صلح بین‌المللی باشد. همچنان‌که دولت‌ها از دیپلماسی ورزشی برای بهبود روابط بین‌الملل و حل منازعات سیاسی و ازسرگیری روابط خود استفاده می‌کنند، برای فشار آوردن بر دیگر کشورها به‌منظور دستیابی به اهداف دیپلماتیک خود نیز بهره می‌جویند. تحریم مسابقات ورزشی و مسابقه‌ندادن با ورزشکاران برخی کشورها از جمله این موارد است. به باور زرگر (۲۰۱۶)، در تاریخ برگزاری بازی‌های المپیک نمونه‌های تحریم مشاهده می‌شود که نشان می‌دهد کشورها ملاحظات سیاسی خود را وارد عرصه ورزش کرده‌اند. اولین تحریم مشهور المپیک که به سیاسی‌ترین المپیک هم معروف بود، به المپیک ۱۹۵۶ مربوط بود. المپیک تابستانی ۱۹۸۰ مسکو نیز یکی از مشهورترین تحریم‌هاست.

در نهایت اینکه تحلیل پیامدهای دیپلماسی ورزشی مسائل مهمی را درباره روابط بین‌الملل آشکار می‌کند؛ از صلح و دوستی بین دولت‌ها و ملت‌ها گرفته تا وحدت و هویت ملی و توسعه همه‌جانبه کشور و حتی بعد منفی. دیپلماسی ورزشی در جهان امروز، از جمله ابزارهای مهمی است که دولت‌ها برای رسیدن به اهداف خود از آن بهره‌برداری می‌کنند. ورزش نمی‌تواند در روابط بین کشورها به عنوان معجزه عمل کند و تصمیم‌گیری درباره روند تعامل بین کشورها بر عهده دولت‌مردان است، ولی در طول تاریخ بارها ثابت شده است که ورزش باعث ازسرگیری روابط دیپلماتیک بین کشورها شده است و ابزاری مهم و کارآمد محسوب می‌شود. درباره دیپلماسی ورزشی کشور، تاحدودی شاهد روند

روبه‌رشدی هستیم، ولی همچنان با مسائلی همچون ضعف در برنامه‌ریزی استراتژیک و فقدان فرایندی سازمان‌یافته برای دیپلماسی ورزشی مواجه هستیم؛ از این‌رو سازمان‌های متولی ورزش کشور نیازمند اتخاذ تدابیر لازم هستند تا از طریق توسعه دیپلماسی ورزشی، بهبود روابط صلح‌آمیز با کشورهای دیگر در سطوح منطقه، قاره و جهان حاصل شود و این امر باعث ارتقای تعاملات بین‌المللی شود.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از همه اساتید و بزرگوارانی که با شرکت در مصاحبه، در انجام این پژوهش همکاری داشتند کمال تشکر و قدردانی را دارند.

References

1. Abolhassan Shirazi, H. (2018). Cultural diplomacy and the role of friendship societies in international communication. *International Communication Quarterly*, 10(38), 9-38. (in Persian).
2. Amini, A., & Anami Alamdari, S. (2013). Globalization of culture and the function of cultural diplomacy in foreign policy. *Strategic Quarterly*, 21(65), 393-413. (in Persian).
3. Azhdari, L., Farhangi, A. A., Salehi Amiri, S. R., & Soltanifar, M. (2018). Model of Islamic Republic of Iran Public cultural diplomacy. *Culture-Communication Studies*, 18(38), 68-102. (in Persian).
4. Babai, M., Simbar, R., Soleimani Kashaye, S., & Rezaei, M. (2016). The effect of sports diplomacy on soft power in the international system. *Strategic Study of Sport and Youth*, 14(29), 143-159. (in Persian).
5. Dubinsky, Y. (2018). The image of Beijing and London in Israeli media coverage of the 2008 and 2012 Olympic Games. *The International Journal of Sport and Society*, 9(2), 37-50.
6. Eltiami Nia, R., & Mohammadi Azizabadi, M. (2016). The subordinate and accelerating role of sport in providing conditions for peace among governments. *International Political Research Quarterly*, Islamic Azad University, Shahreza Branch, 22, 149-179. (in Persian).
7. Ghorbani, n. (2013). a study of the Challenges of Iranian public diplomacy in the Persian Gulf Region (Case study: Bahrain and Iraq) (Unpublished doctoral dissertation). University of Tehran, Tehran, Iran. (in Persian).
8. Green, M., & Hollian, B. (2008). Policy making and prioritization in the development of championship sport (R. Gharakhanloo, & E. Gharakhanloo, Trans). Tehran: National Olympic Committee of the Islamic Republic of Iran. (in Persian).
9. Grix, J. (2013). Sport politics and the Olympics. *Political Studies Review*, 11(1), 15-25.

10. Houlihan, B. (2002). 11 Political involvements in sport, physical education and recreation. *The sociology of sport and physical education*, 190.
11. Keshavarz, L., Farahani, A., & Bahramipur, B. (2018). Analysis of factors affecting the acquisition of international sports seats by Iranian representatives. *Journal of Sport Management and Development*, 7(4), 2-15. (in Persian).
12. Khodadad Kashi, F., & Karimnia, E. (2017). Investigating the impact of economic and social factors on countries' sports success at the Olympics (1996- 2012). *Journal of Economic Modeling Research*, (25), 43-67. (in Persian).
13. Kobierecki, M. M., & Strożek, P. (2017). Sport as a factor of nation branding: A quantitative approach. *The International Journal of the History of Sport*, 34:7-8, 697-712.
14. Kobierecki, M. M. (2016). Ping-Pong diplomacy and its legacy in the American foreign policy. *Polish Political Science Yearbook*, 45, 304-316.
15. Kobierecki, M. M. (2017). Sports performance and shaping international image of a China: Towards Beijing 2008 Olympic Games. *Polish Political Science Yearbook*, 46(1), 304-416.
16. Malkotian, M. (2009). Sports and Politics. *Journal of Politics*, 39(2), 301-316.
17. Mehregan, F., Faghihi, A. H., & Mirsepassi, N. (2018). The role of political participation and the democratic system in shaping political culture (Case study: Kurdish citizens in Iraqi Kurdistan). *Journal of Public Transition Policy in Managemen*, 9(30), 1-19. (in Persian).
18. Malkotians, M. (2010). Sports and politics. *Journal of Politics*, 39(2), 301-316. (in Persian).
19. Mohammadi Azizabadi, M. (2018). The place of sport in domestic and international politics for peace and friendship. *Journal of Politics*, 4(40), 113-123. (in Persian).
20. Moradi, S., Khaledian, M., & Mostafaie, F. (2015). The role of sport in developing intercultural and social communication. 4(6), 55-60. (in Persian).
21. Mousavi Shafaie, M., Imani, H., & Faghri, M. (2017). China's economic diplomacy and global empowerment. *International Political Economy Studies*, 1(2), 156-171. (in Persian).
22. Munt, V. M. (2015). Game, set, match: Sports and the future of diplomacy (Unpublished master's thesis). CUNY City College.
23. Murray, S. (2012). Sports-diplomacy: A hybrid of two halves. Available at: <http://www.culturaldiplomacy.org> (Accessed 1 September 2012).
24. Nai, J. (2011). Soft power, the tools of success in international politics (S. M. Rouhani, & M Zolfaghari, Trans). Tehran: Imam Hussein University of Technology, Tehran. (in Persian).
25. Ozsari, A., Fisekcioglu, İ. B., Cetin, M. C., & Temel, A. S. (2018). Sport diplomacy as public diplomacy element. *International Journal of Science Culture and Sport*, 6(3), 339-349.

26. Parks, J. (2017). Promoting authority through sport by states and societies of Eastern Europe. *Wissenschaftliches Netzwerk, Integration und Desintegration: Zur Sozial- und Kulturgeschichte des Osteuropäischen Sports im Internationalen Vergleich*. Available at: <http://www.leibniz-ios.de> (Accessed 11 Januar 2017).
27. Petersen, K. (2013). Nation building in South Africa. Available at: <http://rudar.ruc.dk/bitstream/1800/11344/1/Nation%20building%20in%20South%20Africa%20CE.pdf> (Accessed 4 August 2016).
28. Rasekh, N., & Javadipour, M. (2018). The role of sport and the development of sport diplomacy in the promotion of socio-cultural policies and foreign relations of the Islamic Republic of Iran. *Sport Management*, 11(2), 219-234. (in Persian).
29. Rooney, P. (2012). Sport for Development and Peace: the case of Northern Ireland. *Master of Arts–Environment, Society and Development*, 1-69.
30. Sabaghian, A. (2015). Sport diplomacy. *Culture–Communication Studies*, 16(31), 131-151. (in Persian).
31. Sajjadi, S. N., Mahmoudi, A., Saatchi, V., & Haji Akhundzadeh, M. (2012). Investigating the priorities and strategies for improving the judo championship of Iran from the perspective perspective. *Journal of Sport Management*, 6(2), 231-246. (in Persian).
32. Shaabani Bahar, Gh. R., Erfani, N., Goodarzi, M., & Monsaf, A. (2015). Application of path analysis model to explain effective indicators of Iranian teams' sports success in international events. *Applied Research in Sport Management*, 3(3), 117-131. (in Persian).
33. Shabani Moghadam, K., & Farahani, A. (2016). Politics and international relations in sport. Tehran: Organization of Academic Jihad Publications. (in Persian).
34. Shariati Feizabadi, M. (2019). A comparative study of sport diplomacy in the development of foreign relations of Iran and selected countries. *Journal of Political Science*, 1(29), 125-148. (in Persian).
35. Shariati, M., & Goodarzi, M. (2017). Structural modeling (SEM) of the components of sport diplomacy in the development of international relations of the Islamic Republic of Iran. *New Approaches to Sport Management*, 5(16), 89-104. (in Persian).
36. Soleimani Pournak, F. (2017). The challenges and needs of Iranian economic diplomacy and its foreign policy requirements. *Parliament and Strategy Quarterly*, 23(88), 325-358. (in Persian).
37. Theiner, P. (2017). Faster, higher, stronger? The political effects of sports mega-events. Paper presented at ISA Annual Conference, Baltimore.
38. Tofighi, O. (2012). Jam news agency sports group. Thursday. Newsletter: 10080065197. Available at: <http://jamejamonline.ir/sport/671145522913982611>. (in Persian).
39. Zargar, A. (2016). Sport and international relations: Conceptual and theoretical aspects. *Journal of Political Science*, 11(32), 7-48. (in Persian).

استناد به مقاله

موسوی گرگری، سیده‌شیما؛ بنار، نوشین؛ و شفیعی، شهرام. (۱۴۰۱). نقش دیپلماسی ورزشی در ارتقای تعاملات بین‌المللی (نظریه داده‌بنیاد). مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۴(۷۲)، ۴۶-۱۱۵. شناسه دیجیتال: 10.22089/ SMRJ.2020.8268.2846

Mousavi Gargari, S. Sh., Benar, N., & Shafiei, Sh. (2022). The Role of Sports Diplomacy in Promoting International Interactions (Grounded Theory). *Sport Management Studies*, 14(72), 115-46. (in Persian). DOI: 10.22089/ SMRJ.2020.8268.2846

